

Štábní kapitán Jan K a b í č e k :

Jak zvýšit pohyblivost pěšáka ulehčením ústroje.

Poznámky k článku npor. Kirinoviče ve Voj. rozhledech 1930, čís. 12.

I.

Tento článek a diskusi o něm lze jen vítati. Promluvil zde velitel pěší čety, velitel, který je pěšákovi nejbližší, který nejlépe ví, co mu prospívá, co chybí a co překáží.

Nelze sice tvrdit, že by budoucí válku rozhodly pochody, ale s nutností častých a rychlých přesunů třeba počítat.

Jisto je, že se při veškeré poválečné reorganizaci armády, při veškerém vyzbrojování a vyzbrojování pěchoty zapomíná na věc hlavní, t. j. na to, aby bylo ulehčeno pěšákovi a tím byla zvýšena

*) Že je to možné, dokazuje nám mnoho příkladů z nedávných válek, z nichž jeden uvádím (podle plukovníka franc. armády Touchona):

V Maroku byla osádka pevnůstky Ain Maatouf nepřáteli obklíčena. 16. července odpoledne odevzdala letounu, používši vytyčovacíh pláten, „žádáme náboje a granáty — jsme obklíčeni — žádáme pomoc“.

Poté 5 letounů zajišťovalo nepřetržité pozorování postavení a zásobování zdravotnickým materiálem, 3 letouny zásobovaly osádku náboji a granáty a 18 letounů bombardovalo nepřátelské postavení v blízkosti pevnůstky.

17. července zásobovalo znovu 18 letounů pevnůstku granáty, náboji a obvazy.

Příští den — 18. července — 24 letounů pokračovalo v zásobování Maatouf (shodili 1000 ručních granátů, 100 puškových granátů, 50 raket, poštu, tabák atd.).

20. července byla osádka pevnůstky osvobozena.

Velitel II. praporu 13. pluku střelců v děkovném dopise, zaslaném veliteli letectva, ličí, jak tato zásobovací činnost letectva umožnila vedle morálního vzpružení obránců pokračovati v boji, který se skončil vítězstvím.

jeho bojeschopnost. A přece všichni ti, kdož ve válce veleli četě, rotě a praporu, nebo bojovali jako pěšáci, vědí, že nejlepší morální vlastnost pěšáka, „vůle zvítěziti“, nadšení pro svatou věc národa a státu klesá úměrně s únavou, že se z neoddanějšího a neoddvážnějšího bojovníka stává vlivem únavy voják otupělý ke všemu, jeho hlavním cílem se postupně stává ne vítězství, ale ulehčení a odpočinek. Je mu na konec jedno, co se s ním stane, nechá se klidně zabít anebo zajmout, neboť smrt je pro něho vysvobozením.

Pěšák svěží, příliš neunavený a nasycený dokáže divy hrdinství, nepodléhá strachu, nedůvěře a stísněnosti, nebojí se mnohem početnějšího nepřítele a je v nejhorších situacích veselý myslí. Voják zemdlený, vysílený, není schopen odporu, nadšení a hrdinských skutků, je naopak přístupný nedůvěře, strachu a panice, nebo, a to je nejhorší, lhostejnosti a nezájmu na výsledku boje.

Opakuji: Největší a nejúhlavnější nepřítel pěšáka je únava a hlad.

II.

K a): Taková auta pro pěchotu by byla neocenitelná věc a myslím, že by se vojenské správě vyplatila. Nejen ve válce, ale i v míru. Co auto uveze, kolikrát se proti vozu může dostat s místa na místo, co by se ušetřilo koní, co starostí a zlobení s příprězemí o větších cvičeních. Jaká užitečná cvičení ať velitelská nebo s mužstvem by bylo možno konat. Co by se ušetřilo poplatků za železniční nákladní dopravu.

Ve válce, kdy je zásobovací stanice, hospodářský úřad anebo různá zásobovací střediska daleko, jak dlouho to trvá, než tam vůz tažený koňmi dojede, a kolik jich tam musí jeti. Jak by se zkrátily různé kolony a urychlila cirkulace. Možno by bylo redukovat počet proviantních i muničních vozů, které by jezdily jen tam, kam by auta nemohla.

To však nepatří k této otázce.

K b): K tomu bych poznamenal, že velká většina mužstva budou záložníci odvyklí námaze pochodů a zatížení. Ze zkušenosti víme, že si záložník, kterého jsme za presenční služby znali jako velmi dobřího, otužilého a vytrvalého chodce, na prvním cvičení v záloze odře nohy, že ho pochod a ještě více nesení torby hodně namáhá.

Rozumí se samo sebou, že se pochodům a účelnému zatížení pěšáka musí jak za presenční služby, tak při cvičení mužstva v záloze věnovat velká péče.

K c): Každý, kdo koná delší cesty pěšky, ví, že břemeno, které s sebou vezme, ať zavazadlo, brašnu, tlumok nebo jen plášť přes ruku, každým kilometrem (zdánlivě) zvětšuje svou váhu. Věc, která se nám při nastoupení cesty zdála lehkou a nepatrnou, se během cesty „pronese“ a ke konci se stává hodně těžkou a obtížnou.

Ríká se: „Stokrát nic umořilo osla.“ Pěšákovi, místo aby se hledělo ubrat, ulehčit, ještě se mu pod tlakem nutnosti přidávalo. Dokladem je článek škpt. Tlamsy „Zásobování palebného sledu střelivem“ ve Voj. rozhledech 1930, čís. 6.

III.

Vojákovi dvě soupravy prádla jen překážejí. Důvody uvedené autorem jsou správné.

Dodávám, že z důvodů hygienických je nutné, aby byly zřízeny prádelny, ať pojezdny nebo v určitých místech. Rota by dostala prádlo při některém přejímání potravin z proviantních vozů na kuchyňské. Jakmile by to bylo možné, vydala by je mužstvu, které by po převléknutí špinavé prádlo odevzdalo rotě. Ta by je zase odvedla do plukovní sběrný, kde by hned nebo za nějaký den dostala čisté.

Oč by se tímto zařízením zlepšil morální i zdravotní stav vojska. Tím by se doprálo také více odpočinku vojákům, kteří z odpočinku obyčejně nemívají nic, protože jej věnují čištění. Vyžehlit prádlo, vyvařit, aby se zbavilo špíny a hmyzu, se podaří málokomu.

Konečně i důvody taktické mluví do jisté míry proti prani prádla bojovníky, neboť rozestřené a k usušení pověšené prádlo jednotky prozrazuje, letec je snadno vidí.

Čistící potřeby oděvu a obuvi nelze tak zcela odmítnouti. Při některých příležitostech se voják přece jen rad očistí. Pak je nutné mazati boty, aby se nepromačely. Proto by bylo dobré, jako se to za války praktikovalo, že jeden má kartáč na šaty, druhý na boty, třetí na bláto, jiný mazáček, jiný krém nebo tuk (olej) na boty. Nejlépe, když konservační prostředek nosí velitel roje, který pečuje, aby mužstvo boty mazalo, ale aby jím neplýtvalo. Tuk (olej) má v zásobě účetní setniny a podle potřeby jej velitelům rojů doplňuje.

Nesouhlasím s autorem, že čistící potřeby pro zbraně jsou postradatelné. To by kulomety brzy nestřílely. Ale zase není potřeba, aby čistící potřeby měl každý. Postačí jedna čistící souprava u družstva, hodící se k čištění pušek i kulometů. Protože bude nejčastěji třeba čistit kulomet, bude rozdělena u vojinů střeleckého roje. Vaseline na zbraně, dělový olej, koudel a hadry dodá velitelům družstev účetní setniny, který to dostane od zbrojního důstojníka pluku nebo praporu.

Jídelní příbor. Nebylo by lze zavést t. zv. armádní nůž, který by měl též nůžky, vrtáček, pilníček (na železo a na drát) a vidličku s jedním nebo dvěma bodci? Byl by to se lžící nejen zcela postačující jídelní příbor, ale i praktická věc.

Stanový dílec. Mohl bych souhlasit s autorem jen tehdy, bude-li zaveden vhodný impregnovaný plášť. Pro potřebu táboření mohly by stanové dílce býti v zásobě u pluku nebo v různých zásobovacích střediscích. Autem by se na místo potřeby rychle dovezly.

Plášť. Souhlasím s názorem autorovým. Ovšem látka by musila být dobře impregnována a při tom lehká, ne jako na vozovou plachtu. Podšívka snadno oddělitelná z dobrého a lehkého materiálu. Musil by být řešen tak, aby chránil před deštěm a zimou, ale aby byl též vhodnou zastírací (maskovací) pomůckou.

Přikrývka by v létě nebyla vůbec potřebná, v zimě do ubytovacích stanic nebo do zákopů by byla dovezena a na dobu potřeby

vydána. Při odevzdávání ubikací i zákopů jiné jednotce odevzdaly by se téže příkrývky, při předvídaném ústupu by byly odvezeny zpět, při vynuceném by je musili vzít s sebou bojovníci sami.

Plynová maska. Mám obavu, že by se při zavedení látkové impregnované krabice poškozovaly zorníky a filtry. Krabice není tak těžká. Spíše bych uvažoval o jejím nošení, aby poloha normální a vyčkávací byla táž. Dosavadní vyčkávací (masku připravit) poloha je pro pěšáka nepraktická. Překáží mu při přískocích, při plížení, při střelbě z lehkého i těžkého kulometu a při poloze k palbě leže. Při dosavadním vzoru masky by nejlépe vyhovovala poloha normální na levé straně. Z té by voják nasadil masku přímo, jako na povel „Plyn“, ale krabici by zase dal na levou stranu těla (levý bok).

Přílba. Není možné dost doporučit, aby přílba byla lehčí a pohodlnější. Přílbu vzor 28 a 29 jsem dosud neviděl, ani neměl možnost vyzkoušet. Snad bude požadavkům vyhovovat. Bylo by však záhodno, aby byly pěchotě co nejdříve přiděleny. S dosavadní je pěšák příliš nepohyblivý, špatně se mu v ní kluše, špatně běží, skáče, dělá přískoky, pozoruje, střílí a vrhá granáty.

Torba. Myslím, že by zcela vyhovovala torba podle vzoru francouzského účelně upravená, pro mírovou potřebu vyztužená. Lépe, bude-li odborně vyztužena hned, z materiálu co nejlepšího a nejpevnějšího, torbu nepoškozujícího, než bude-li u pluku vyztužována různými rámečky z prkének a p. Ono v míru na vzhledu vojáka přece jen záleží.

Torba a mošna navržená autorem nezdá se mi příliš praktická. Při některých cvicích nebo výkonech je třeba, aby voják měl opasek se sumkami bez torby. Právě pro rychlost je potřebí, aby torbu mohl sundati, aniž by musil rozpínati anebo snímati opasek.

Mohl-li býti sestaven důmyslný armádní kufr, proč by nemohla být řešena také praktická, lehká a pohodlná torba. Pokusy se dějí, jaké výhody bude mít a jak bude podmínkám vyhovovat torba vz. 27 můžeme posoudit, až ji u rot vyzkoušíme.

IV.

Souhlasím a dodávám: Tak jako voják, který ví, proč a zač bojuje, který je přesvědčen o nutnosti boje a o strádáních s ním souvisících je lepší než deset vojáků, jimž toto vědomí a přesvědčení schází a jichž hlavním zájmem je vyváznout se zdravými údý, právě tak je potřeba, aby voják byl přesvědčen o tom, že to, co nese, je nést nutné, že se bez toho neobejde, že představení promyslí a učiní vše, co mohli, aby mu jeho úlohu a vše, co s ní souvisí, ulehčili.

Naopak, poznává-li, že něco z toho, co nese, co tíží jeho záda, co ho k smrti unavuje, je zbytečné, že toho nutně nepotřebuje ani pro sebe, ani pro výsledek boje, zahazuje to, aby si ušetřil síl pro věci nutnější, pro boj, třebaže je to zakázáno, neboť odpykávání trestu je proň mnohdy příjemnější než nošení zahozené součástky ústroje.

Ale on ztrácí také důvěru v své vůdce, přestává věřit, že o něho pečují, že s ním a s jeho útrapami cítí a že mu hledí pomoci.

Podrývání důvěry k představeným musíme ze všech sil zabránit. Důvěra ve velitele je poloviční vítězství, nedůvěra poloviční porážka.

Z cizích revuí.

Bulletin belge, roč. XII. (1931), leden—březen. (Pokračování.)

Střetný boj.

Na střetný boj se klade důraz; v něm se pozná hodnota velitelů, od nichž se požaduje síla vůle, chuť k činnosti a zodpovědnosti. Ten, kdo je dříve hotov s přípravami, vítězí (doporučuje se, aby velitelé byli co nejvíce vpředu, na místech, odkud mohou vidět bojiště a osobně řídit boj). Je třeba zabránit nepříteli, aby viděl jasné a naopak snažit se, abychom vnikli do jeho hry. Předvidati vždy horší případy a možnosti a býti neustále na stráži.

Udržovati nepřitele v nejistotě — to je úlohou jezdeckva armády a předvojů. Dosíci převahu ve vzduchu neb zajistiti alespoň obranu proti letadlům. Uchovati tajemství disciplinou v telegrafickém rádiovém provozu.

Zmnožití výzvědné oddíly, které působí bojem, využití pozorování vzdušného i pozemního, studovati terén všemi veliteli všech zbraní, neponechávati nic náhodě. Vyhledávání zpráv nesmí nikdy přestat ani za postupu, ani za steče, ani po ní. Zprávami může býti upřesněno křídlo nepřitele neb jeho slabé místo, na které se pak nanese hlavní úsilí útoku (Schwerpunkt).

Může se však státi, že velitel i přesto nemůže si učiniti jasný obraz o situaci a tu je třeba zaujetím sestavy a priori a vyhledáváním hlavního úsilí a priori zajistiti iniciativu v činnosti.

Polorozvinuté tvary zaujmou vojska před vstupem do dotyku s nepřitelem, jestliže zprávy byly dosti přesné nebo pod ochranou předvojů, jestliže nastala nepředvídaná srážka. Aby v posledním případě byla uchována iniciativa, nutno, aby předvoj zasáhl do boje s úporností, jestliže okolnosti to dovolí; proto v úloze má býti označeno jeho chování v tomto případě. Předpisy však zdůrazňují, že takové zasazení zase nemá býti slepé a překotné. Jestliže nepříteli podařilo se dříve se rozvinouti, předvoj vyplní svou úlohu obranou a jestliže nepřítel je ve značné přesile, okolnosti mohou donutiti předvoj k úplnému nebo částečnému ústupu na hlavní síly. Autor článku poznamenává, že poslední akce, t. j. odpoutání za plného dne, je však úlohou nebezpečnou.

Pravidla jsou pružná a dovolují uplatniti iniciativu plnou měrou.

Dělostřelectvo o předvojů.

V některých příkladech byl zařazen do předvoje v síle jednoho pěšího pluku lehký dělostřelecký oddíl a 1 baterie 10 cm, aniž by toto dělostřelectvo bylo dáno k dispozici velitele pěchoty. Toto dělostřelectvo se rozvine na širokém prostoru, aby nepřítel byl oklámán a donucen k opatrnějšímu jednání a donucen ukázati své vlastní síly. Podporuje pěchotu v rychlém a energickém dobývání význačných bodů na přímou žádost velitele předvoje.

Jestliže podpora v důsledku obtíží pozorování by byla méně účinná, doporučuje se včas přidělit určité části dělostřelectva jednotkám pěchoty.